

**Metodiskais materiāls
nozares kvalifikāciju struktūras
izstrādei**

Saturs

1. Ievads	3
2. Nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes posmi	4
2.1. Nozares kvalifikācijas līmeņu apraksti	4
2.2. Nozares profesiju raksturojums	5
2.3. Nozares saistīto profesiju karte	7
3. Terminu un jēdzienu skaidrojums	8
4. Terminu un jēdzienu skaidrojumā izmantotie avoti	9
5. Izmantotie avoti	9
6. Pielikumi	11

Ievads

Nozares kvalifikāciju struktūra (turpmāk – NKS) ietver kvalifikāciju aprakstu profesionālo darbību veikšanai attiecīgajā nozarē, un balstās uz Latvijas nacionālās kvalifikācijas ietvarstruktūru, kas darbojas kā instruments iegūto profesionālo kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai, veicinot izglītojamo un darbinieku starpvalstu mobilitāti un sekmējot viņu mūžizglītību. NKS izveides priekšrocības ir:

- izglītojamiem vieglāk raksturot savas dažādās kompetences, un apzināties tālākās izglītības iespējas nozarē;
- darba devējam izprast darba meklētāja kvalifikāciju, palielinot profesionālās kvalifikāciju pārredzamību;
- iespēja palīdzēt cilvēkam ārpus formālās izglītības un ikdienas mācīšanās atziņā;
- pārredzami kvalitātes nodrošināšanas principi;
- nodrošina saikni starp izglītību un nodarbinātību;
- iespēja salīdzināt atsevišķas kvalifikācijas, kas iegūtas dažādās valstīs un dažādās izglītības sistēmās;
- iespēja darba tirgum veidot pasūtījumu profesionālajai izglītībai;
- iespēja elastīgi pievienot jaunas profesionālās kvalifikācijas, atspoguļojot nozares attīstības tendences.

NKS mērķis ir izveidot nozarē caurskatāmu, neatkarīgu, bet tomēr savstarpēji saistītu profesionālo kvalifikāciju struktūru. Būtiski ir attīstīt un atpazīt nozarē strādājošo zināšanas, prasmes un kompetences. Tai skaitā jāveicina un jāuzlabo iesaistīšanās mūžizglītībā un tai jābūt pieejamai visiem, kad katrai profesionālajai kvalifikācijai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences var sasniegt pa dažādiem izglītības un karjeras ceļiem. NKS nozares profesionālās kvalifikācijas ietvertas astoņos līmeņos, sākot no nozares vienkāršu darbu darītāja līdz nozares profesiju augstākajam līmenim.

NKS ir nozares izpētes rezultātā izveidots sistematizēts apkopojums (paredzēts izglītības vajadzībām), kas atbilstoši nozares attīstības tendencēm nosaka nozarei nepieciešamās profesionālās kvalifikācijas un sastāv no trim savstarpēji saistītām daļām: nozares kvalifikāciju līmeņu aprakstiem, nozares profesiju raksturojuma un nozares saistīto profesiju kartes.

Lai izveidotu NKS nepieciešams veikt nozares izpēti izglītības vajadzībām (atbilstoši Nozares izpētes metodikai) vai nodrošināt reprezentatīvu un objektīvu nozares informācijas pamatojumu, kas ietver:

1. nozares raksturojumu (mazo, vidējo un lielo uzņēmumu īpatsvars, tirgus apjoms un tā prognozes; esošais un plānotais investīciju apjoms nozarē u.c. pētījumi);
2. nozares darbaspēka raksturojumu (darbaspēka resursu ietekmējošie faktori un attīstības tendences, darbaspēka kompetenču un prasmju vajadzības (tai skaitā reglamentācija) gan pamatdarbības, gan atbalsta funkciju nodrošināšanai, u.c.);
3. profesionālās izglītības raksturojumu nozarē (profesionālās izglītības piedāvājums un pieejamība darba devēju vērtējumā, specifiskie nosacījumi izglītībai, u.c.);
4. ārējo faktoru ietekmi (reģionālā specifika, normatīvais regulējums, u.c.);
5. pieejamā nozares attīstības informācija (politikas plānošanas dokumenti, attīstības stratēģijas, u.c.).

Atbilstoši darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm un lai nodrošinātu darbaspēka piedāvājuma pielāgošanu pieprasījumam, periodiski nepieciešams veikt NKS aktualizāciju.

Nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes posmi

Nozares kvalifikāciju struktūras izstrādi veic darba grupa. Tās izveidošanas mērķis ir atlasīt analizējamās nozares kompetentus pārstāvjus, kuru profesionālā pieredze, nozares un profesiju nākotnes redzējums un izpratne par izglītības un profesionālās darbības savstarpējo saistību varētu palīdzēt veiksmīgi izstrādāt nozares kvalifikāciju struktūru. Darba grupu veido, ievērojot šādus principus:

- darba grupas lielums – vēlams 8 līdz 10 cilvēki;
- darba grupas struktūra – grupas kodolu veido analizējamās nozares pārstāvji, kuri ikdienā strādā šajā nozarē; grupā nepieciešams piesaistīt arī izglītotāju pārstāvi;
- darba grupas sastāvs – lai iegūtu pēc iespējas vispusīgāku informāciju, grupā būtu nepieciešama pārstāvniecība no dažādiem nozares uzņēmumiem.

Nozares kvalifikācijas līmeņu apraksti

Nozares kvalifikācijas līmeņu aprakstu sagatavošanas galvenais mērķis ir apzināt un noteikt kvalifikāciju profesionālās darbības galveno pamatuzdevumu veikšanas un atbildības nosacījumus nozarē atbilstoši 8 līmeņiem (Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūra (LKI) un Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūra (EKI)), nodrošinot nozares kvalifikāciju pārredzamību, salīdzināmību un pārnesamību atbilstoši LKI/EKI līmeņu aprakstiem starptautiski atzīstamai kvalifikācijas līmeņu salīdzināšanai citu Eiropas valstu kvalifikāciju sistēmās.

LKI līmeņu (2010) un EKI līmeņu (2008) aprakstos ir izmantota astoņu līmeņu struktūra, kas balstīta uz mācīšanās rezultātiem, izsakot tos trīs dimensijās:

- zināšanas (zināšanas un izpratne);
- prasmes (spēja pielietot zināšanas, komunikācija, vispārējās prasmes);
- kompetence (analīze, sintēze un novērtēšana).

LKI līmeņu aprakstus un to salīdzinājumu ar EKI līmeņiem skatīt 1. un 2.pielikumā.

LKI un EKI līmeņu aprakstiem nepiemīt spēja darboties "kā darba pasaules spoguļim", tie īsti nenodrošina iespējas diferencēt starp dažādiem kompetences līmeņiem nozares griezumā, parādot sarežģītības pakāpi starp tiem, tie nenodrošina arī iespēju formulēt pārmaiņas un nākotnes redzējumu konkrētā nozarē. Tāpēc veidojot nozares kvalifikācijas līmeņu aprakstus jāvadās no konkrētās nozares sektorāliem aspektiem, kvalifikāciju savstarpējās hierarhijas un reglamentācijas nozarē.

Līmeņu aprakstu elementi raksturo:

- darbības sarežģītību;
- darbību autonomiju;
- darbību dažādību;
- mūžizglītības kompetences (svešvalodas, uzņēmējdarbība un iniciatīva, sabiedrības un cilvēkdrošība u.c.) dažādos līmeņos (skat. tabulu "Līmeņu aprakstu elementi").

Zināšanas	Prasmes	Atbildība un autonomija
Tiek definētas teorētiskās un faktu zināšanas (darba rīki, iekārtas, materiāli, noteikumi, instrukcijas, tehnoloģijas, darbību saistība un secība u.c.)	Tiek definētas: • kognitīvās: loģiskās, radošās domāšanas izmantošana (tai skaitā plānošana, organizēšana, sadarbība u.c.); • praktiskās (roku veiklība, un metožu, materiālu, darba rīku, instrumentu un iekārtu izmantošana u.c.)	Atbildības mērogs un patstāvības pakāpe

Lai palielinātu kvalifikāciju caurskatāmību nozarē ieinteresētajām pusēm no darba tirgus un izglītotāju puses, līmeņu aprakstiem jāspēj padarīt redzamus nozares profesijām un darba situācijām būtiskos sasniegamos/mācīšanās rezultātus. Nozares līmeņu aprakstu formulēšanai jāizmanto gan izglītības, gan darba tirgū viegli saprotama valoda. Nozares kvalifikāciju līmeņu aprakstu vadlīnijas skat. 3.pielikumā un ieteicamo noformējumu skat. 4.pielikumā.

Nozares profesiju raksturojums

Profesiju raksturojumus veic pamatprofesijām, saistītajām profesijām un specializācijām, balstoties uz nozares izpētes izglītības vajadzībām rezultātiem vai reprezentatīvu un objektīvu nozares informācijas pamatojumu.

Nozares profesiju raksturojumā ietver šādu informāciju:

- profesijas nosaukums;
- Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis;
- profesijas kods;
- profesijas standarts/profesionālās kvalifikācijas pamatprasības;
- profesijas būtības apraksts;
- profesijas specializācijas vai saistītās profesijas;
- profesijas īpašās prasības un/vai reglamentācija.

Pamatprofesijas ir visaptverošas, tās nodrošina noteiktu nozares procesu īstenošanu un ir plaši pārstāvētas nozarē nodarbināto vidū. Pamatprofesijas nosaukums ir vispārināts, netiek norādīti specializēti darba rezultāta sasniegšanai izmantotie paņēmieni un instrumenti vai materiāli.

Specializācijas ir no pamatprofesijas atvasināmas profesijas, kur pamatdarbības ir līdzīgas, bet nepieciešamas papildus prasmes un zināšanas, lai īstenotu profesijas, t.i., specializācijas, uzdevumu kvalitatīvu izpildi.

Saistītās profesijas ir kvalificēti nodarbošanās veidi ar kopīgu pamatzināšanu, prasmju un profesionālo kompetenču bāzi, kuru paplašinot izglītības un/vai pieredzes ceļā, var iegūt citu profesionālo kvalifikāciju.

✓ Piemērs. Tūrisma nozarē:

Pamatprofesija – viesmīlības pakalpojumu speciālists;

Specializācija – viesnīcu pakalpojumu speciālists;

Saistītā profesija – viesu uzņemšanas speciālists.

Profesijas raksturojumu veic katrai nozares profesijai, izstrādājot atsevišķu dokumentu (profesijas raksturojuma formātu skat. 5.pielikumā).

1. Profesijas nosaukums.

Pamatojoties uz nozares izpētes izglītības vajadzībām rezultātiem vai reprezentatīva un objektīva nozares datu kopuma pamatojumu, ieraksta profesijas nosaukumu.

✓ Piemērs.

Profesijas nosaukums – šuvējs.

2. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis.

Atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 2.decembra noteikumiem Nr.990 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" (skat.1.pielikumu), profesijai nosaka un ieraksta atbilstošo kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeni.

✓ Piemērs.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis (LKI) – 3. LKI līmenis.

3. Profesijas kods.

Pamatojoties uz LR Profesiju klasifikatoru, ieraksta Profesijas kodu.

LR Profesiju klasifikators pieejams Labklājības ministrijas mājas lapā: <http://www.lm.gov.lv/text/80>.

✓ Piemērs.

Profesijas kods – 7531 01.

4. Profesijas standarts/profesionālās kvalifikācijas pamatprasības.

Sniedz informāciju vai profesijai ir izstrādāts profesijas standarts, ja ir, norāda profesijas standarta saskaņošanas datumu un informāciju par specializāciju.

Ja ir izstrādātas profesionālās kvalifikācijas pamatprasības, tad norāda to saskaņošanas datumu un profesijai saistošo nozares pamatprofesijas standartu.

✓ 1.Piemērs.

Profesijas standarts "Šuvējs" – ir izstrādāts profesijas standarts; saskaņots PINTSA ar 2012.gada 12.decembra sēdes protokolu Nr.12.

✓ 2.Piemērs.

Profesionālās kvalifikācijas pamatprasības "Šūšanas iekārtu operators" (specializācija pamatprofesijai "Šuvējs") – ir izstrādātas profesionālās kvalifikācijas pamatprasības; saskaņotas PINTSA ar 2013.gada 30.janvāra sēdes protokols Nr.1; (profesijai ir saistošs pamatprofesijas "Šuvējs" standarts).

5. Profesijas būtības apraksts.

Sniedz īsu profesijas būtības aprakstu, pamatojoties uz nozares līmeņu aprakstiem un šādiem profesionālās darbības raksturojošiem kritērijiem:

- darbības joma;
- darbību sarežģītība/dažādība;
- darbību autonomija.

✓ 1.Piemērs.

Pamatprofesijas "Šuvējs" būtības apraksts – šuj šūto izstrādājumu pilna procesa apjomā vai veic atsevišķu mezglu apstrādi atbilstošā kvalitātē un termiņā, ievērojot dotās konstrukcijas un tehniskos noteikumus; uzņemas atbildību par veicamo darbu un risina radušās problēmas.

✓ 2.Piemērs.

Specializācijas "Šūšanas iekārtu operators" būtības apraksts – šuj šūtos izstrādājumus, to mezglus un detaļas atbilstoši dotajiem tehnoloģiskajiem norādījumiem, ievērojot darba izpildes ātrumu un kvalitātes prasības.

6. Profesijas specializācijas un/vai saistītās profesijas (atbilstoši LKI).

Pamatojoties uz nozares izpētes izglītības vajadzībām rezultātiem vai reprezentatīva un objektīva nozares datu kopuma pamatojumu, norāda profesijai atbilstošās specializācijas un/vai saistītās profesijas.

✓ Piemērs.

Profesijai "Šuvējs": specializācija – "Šūšanas iekārtu operators"; saistītā profesija – "Drēbnieks".

7. Profesijas īpašās prasības un/vai reglamentācija.

Sniedz informāciju vai profesijai ir noteiktas īpašās prasības un/vai atbilstoši LR un starptautiskām normām noteikta speciāla reglamentācija.

✓ 1.Piemērs.

Profesijas "Masieris" īpašā prasība: masieris ir ārstniecības persona.

Profesijas "Masieris" reglamentāciju nosaka: Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumi Nr.268 "Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu" u.c.

✓ 2.Piemērs.

Profesijai "Šuvējs" nav noteiktas īpašās prasības vai reglamentācija.

Profesijas "Šuvējs" raksturojuma piemēru skat. 6.pielikumā.

Nozares saistīto profesiju karte

Nozares saistīto profesiju kartē tiek apkopota informācija par nozarē esošo profesionālo kvalifikāciju atbilstību astoņiem līmeņiem. Nozares saistīto profesiju kartes veido, izmantojot iepriekš iegūto informāciju un nosakot ar katru profesiju vai profesiju grupu saistītās profesijas pa horizontāli (viena līmeņa ietvaros) un pa vertikāli (starp līmeņiem). Nozares saistīto profesiju karti veido tabulas veidā, izmantojot saistīto profesiju kopumu, norādot nozares pamatprofesijas (boldā) un tām atvasinātās profesijas – specializācijas.

Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares saistīto profesiju karti skat. 7.pielikumā.

Terminu un jēdzienu skaidrojums

Nozare ir darbības virziens, ko veido uzņēmumu kopums, kam ir līdzīgas saimnieciskās darbības pazīmes, samērā vienveidīgi izgatavojamie ražojumi vai veicamie pakalpojumi, līdzīgas izmantojamās izejvielas, materiāli un tehnoloģiskie procesi, darbinieku profesionālais sastāvs. [1]

Nozares apraksts (izglītības vajadzībām) ir sistematizēts un strukturēts kādas tautsaimniecības nozares analītisks izklāsts, kas satur nozares attīstības tendences un darbaspēka kvalitatīvā un kvantitatīvā pieprasījuma prognozes. [1]

Nozares kvalifikāciju struktūra (a sectoral qualifications framework) ietver kvalifikāciju aprakstu profesionālo darbību veikšanai attiecīgajā nozarē. [3]

Pamatprofesijas ir visaptverošas, tās nodrošina noteiktu nozares procesu īstenošanu un ir plaši pārstāvētas nozarē nodarbināto vidū. Pamatprofesijas nosaukums ir vispārināts, netiek norādīti specializēti darba rezultāta sasniegšanai izmantojami paņēmieni un instrumenti vai materiāli. [1]

Profesija ir fiziskās personas nodarbošanās veids preču ražošanas, sadales vai pakalpojumu sfērā, arī izglītībā, kultūrā un mākslā, kam nepieciešama noteikta sagatavotība (izglītība). [2]

Profesija ir kvalificēta nodarbošanās (nodarbošanās veids), kuras pārstāvim nepieciešama noteikta izglītība, zināšanas, pieredze, apgūtās prasmes, iemaņas un kompetences. [1]

Profesijas apraksts sniedz informāciju par profesijas misiju, galvenajiem pienākumiem, atbildības pakāpi un vidi, kurā profesijas pārstāvis darbojas. [2]

Saistītās profesijas ir kvalificēti nodarbošanās veidi ar kopīgu pamatzināšanu, prasmju un profesionālo kompetenču bāzi, kuru paplašinot izglītības un/vai pieredzes ceļā, var iegūt citu profesionālo kvalifikāciju. [1]

Specializācijas ir no pamatprofesijas atvasināmas profesijas, kur pamatdarbības ir līdzīgas, bet nepieciešamas papildus prasmes un zināšanas, lai īstenotu profesijas, t.i., specializācijas, uzdevumu kvalitatīvu izpildi. [1]

A sectoral qualifications framework covers qualifications for – sometimes even required for – Professional activities of relevance to a sector of economic activity. In principle, sectoral frameworks may overarching (covering several systems) or system specific. [3]

Terminu un jēdzienu skaidrojumā izmantotie avoti

1. "Nozares izpētes metodika" – Nacionālās programmas projekta "Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai" materiāls. Pieejams: http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/01_nozares%20izpete.pdf
2. "Profesiju standartu izstrādes metodika" – Nacionālās programmas projekta "Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai" materiāls. Pieejams: http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/02_profesiju_standarti.pdf
3. Zahilas L. "Dealing with frameworks, searching orientation". European Journal of Qualifications. May 2011 No.2. Pieejams: <http://www.nqf.gov.gr/Portals/0/EJQ%20Sectoral%20approaches%20and%20the%20EQF%20final.pdf>.

Izmantotie avoti

- "Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EKI)" – Eiropas Kopiena, 2009. Pieejams: ec.europa.eu/eqf/documents?id=42
- "Eiropas valstu NKI līmeņu aprakstu analīze un pārskats 2013" – Akadēmiskās informācijas centrs, 2013.
- "Kvalifikācijas termina paplašināšanās". Pieejams: <http://www.nki-latvija.lv/par-lki/kvalifikācijas-termina-paplasinasanas>
- "LKI veidošana". Pieejams: <http://www.nki-latvija.lv/par-lki/lki-veidosana>
- Ministru kabineta 2008.gada 2.decembra noteikumi Nr.990 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju". Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=184810>
- "Nozares izpētes metodika" – Nacionālās programmas projekta "Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai" materiāls. Pieejams: http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/01_nozares%20izpete.pdf
- "Par LKI". Pieejams: <http://www.nki-latvija.lv/par-lki>
- Pašvērtējuma ziņojums "Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai", 2012. Pieejams: http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas-pasvertejuma-zinojums-2-versija_maijs-2012.pdf
- "Profesiju standartu izstrādes metodika" – Nacionālās programmas projekta "Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai" materiāls. Pieejams: http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/02_profesiju_standarti.pdf
- Situācijas izvērtējums. "Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai", 2013. Pieejams: <http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI-LKI%20Situ%C4%81cijas%20izv%C4%93rt%C4%93jums-2013.pdf>

"ESCO Glossary". Pieejams:

[https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-](https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-/aboutEsco?p_p_resource_id=19032&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1)

[/aboutEsco?p_p_resource_id=19032&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1](https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-/aboutEsco?p_p_resource_id=19032&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1)

"European Skills Panorama". Pieejams:

<http://euskillspace.cedefop.europa.eu/default.aspx>

"National Qualifications Frameworks and the European Overarching Frameworks: supporting Lifelong learning in European Education and training". Pieejams:

<http://www.nqai.ie/documents/QualificationsFrameworksConferenceFinalReport130910.pdf>

"Occupations, Skills/Competences, Qualifications and related concepts". Pieejams:

[https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-](https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-/aboutEsco?p_p_resource_id=19046&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1)

[/aboutEsco?p_p_resource_id=19046&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1](https://ec.europa.eu/esco/about-esco/-/aboutEsco?p_p_resource_id=19046&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1)

"Qualification Framework for the Social Care Sector in Wales". Pieejams:

www.ccwales.org.uk/edrms/133863/

"Referencing of the Estonian Qualifications and Qualifications Framework to the European Qualifications Framework". Pieejams:

<http://www.kutsekoda.ee/fwk/contenthelper/10447220/10447221>

"Understanding the relations between sectors and the European Qualifications Framework". Pieejams:

http://www.nqf.gov.gr/Portals/0/ECVET%20bulletin%20article_Relations%20between%20sectors%20and%20the%20EQF.pdf

Zahilas L. "Dealing with frameworks, searching orientation". European Journal of Qualifications. May 2011 No.2. Pieejams:

<http://www.nqf.gov.gr/Portals/0/EJQ%20Sectoral%20approaches%20and%20the%20EQF%20final.pdf>

Олейникова О.Н., Муравьёва А.А. "Профессиональные стандарты как основа формирования рамки квалификаций" – Москва, 2011.

Pieejams: <http://www.cvets.ru/NQF/Cover-NQFFormPS.jpg>

Pielikumi

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu apraksti

LKI/EKI	Zināšanas (zināšanas un izpratne)	Prasmes (spēja pielietot zināšanas, komunikācija, vispārējās prasmes)	Kompetence (analīze, sintēze un novērtēšana)
1.	Spēj parādīt elementāras zināšanas, kuras izpaužas atpazīstot vai atceroties	Spēj izmantot elementāras praktiskas un kognitīvas iemaņas, kuras var izpildīt tiešā uzraudzībā, izmantojot vienkāršus instrumentus. Spēj veikt vienkāršus uzdevumus, kas saturiski atkārtojas un ir paredzami	Spēj veikt uzdevumus strukturētā vidē, darboties ierobežotā kontekstā. Pēc parauga spēj izpildīt elementārus uzdevumus, apgūt pašapkalpošanās iemaņu pamatus
2.	Spēj parādīt konkrētas mācību priekšmetu programmās noteiktās pamatzināšanas	Spēj izmantot pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai, izmantojot attiecīgu informāciju, veiktu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus, risinātu ikdienas problēmas. Spēj izprast savas darbības sekas attiecībā uz sevi un citiem	Spēj veikt uzdevumus individuāli vai grupā pārraudzībā, vai daļēji patstāvīgi. Spēj piedalīties atsevišķu mācību uzdevumu mērķu izvirzīšanā un darbības procesa plānošanā
3.	Spēj parādīt faktu, principu, procesu un vispārējo jēdzienu zināšanas un izmanto tās mācību un profesionālās darbības jomā. Spēj izprast dažādu veidu informāciju par materiāliem, aprīkojumu, tehnoloģijām atbilstošā mācību jomā vai noteiktā profesijā	Spēj izmantot dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus un risinātu vienkāršas problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus, informāciju un tehnoloģijas	Spēj apzināties un uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu nemainīgā un stabilā vidē nozares speciālista uzraudzībā. Risinot uzdevumus, spēj pielāgot savu rīcību apstākļiem un atbildēt par darba rezultātu
4.	Spēj parādīt vispusīgas faktu, teoriju un likumsakarību zināšanas, kas ir nepieciešamas personiskai izaugsmei un attīstībai, pilsoniskai līdzdalībai, sociālajai integrācijai un izglītības turpināšanai. Spēj detalizēti izprast un parādīt daudzveidīgu specifisku faktu, principu, procesu un jēdzienu zināšanas noteiktā mācību vai profesionālās darbības jomā standarta un nestandarta situācijās. Pārzina tehnoloģijas un metodes mācību uzdevumu vai darba uzdevumu veikšanai profesijā	Spēj plānot un organizēt darbu, izmantot dažādas metodes, tehnoloģijas (tai skaitā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas), ierīces, instrumentus un materiālus uzdevumu veikšanai. Spēj atrast, izvērtēt un radoši izmantot informāciju mācību vai profesionālo darba uzdevumu izpildei un problēmu risinājumiem. Spēj sazināties vismaz divās valodās rakstiski un mutiski gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā. Spēj patstāvīgi strādāt profesijā, mācīties un pilnveidoties. Spēj sadarboties	Ir motivēts turpmākās karjeras veidošanai, izglītības turpināšanai, mūžizglītībai uz zināšanām orientētā demokrātiskā, daudzvalodu un daudz kultūru sabiedrībā Eiropā un pasaulē. Spēj plānot un veikt mācību vai darba uzdevumus profesijā individuāli, komandā vai vadot komandas darbu. Spēj uzņemties atbildību par mācību vai profesionālās darbības rezultātu kvalitāti un kvantitāti
5.	Spēj parādīt vispusīgas un specializētas attiecīgajai profesionālajai jomai atbilstošas faktu, teoriju, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas un izpratni	Spēj, balstoties uz analītisku pieeju, veikt praktiskus uzdevumus attiecīgajā profesijā, parādīt prasmes, kas profesionālajām problēmām ļauj rast radošus risinājumus, pārrunāt un argumentēti apspriest praktiskus jautājumus un risinājumus attiecīgajā profesijā ar	Spēj formulēt, aprakstīt un analizēt praktiskas problēmas savā profesijā, atlasīt nepieciešamo informāciju un izmantot to skaidri definētu problēmu risināšanai, piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā, parādīt, ka izprot attiecīgās profesijas vietu plašākā sociālā kontekstā

		kolēģiem, klientiem un vadību, ar attiecīgu patstāvības pakāpi mācīties tālāk, pilnveidojot savas kompetences. Spēj izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību, strādāt sadarbībā ar citiem, plānot un organizēt darbu, lai veiktu konkrētus uzdevumus savā profesijā, veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas neprognozējamas izmaiņas	
6.	Spēj parādīt attiecīgajai zinātnes nozarei vai profesijai raksturīgās pamata un specializētas zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni, turklāt daļa zināšanu atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesijas augstāko sasniegumu līmenim. Spēj parādīt attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni	Spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veikt profesionālu, māksliniecisku, inovatīvu vai pētniecisku darbību, formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus savā zinātnes nozarē vai profesijā, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem. Spēj patstāvīgi strukturēt savu mācīšanos, virzīt savu un padoto tālāku mācīšanos un profesionālo pilnveidi, parādīt zinātnisku pieeju problēmu risināšanā, uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu, pieņemt lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos	Spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot, pieņemt lēmumus un risināt problēmas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, parādīt, ka izprot profesionālo ētiku, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību un piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā
7.	Spēj parādīt padziļinātas vai paplašinātas zināšanas un izpratni, no kurām daļa atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas jaunākajiem atklājumiem un kuras nodrošina pamatu radošai domāšanai vai pētniecībai, tajā skaitā darbojoties dažādu jomu saskarē	Spēj patstāvīgi izmantot teoriju, metodes un problēmu risināšanas prasmes, lai veiktu pētniecisku vai māksliniecisku darbību, vai augsti kvalificētas profesionālas funkcijas. Spēj argumentēti izskaidrot un diskutēt par sarežģītiem vai sistēmiskiem attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas aspektiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem. Spēj patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi un specializāciju, uzņemties atbildību par personāla grupu darba rezultātiem un to analīzi, veikt uzņēmējdarbību, inovācijas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, veikt darbu, pētniecību vai tālāku mācīšanos sarežģītos un neprognozējamos apstākļos un, ja nepieciešams, tos pārveidot, lietojot jaunas pieejas	Spēj patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālas problēmas, pamatot lēmumus, un, ja nepieciešams, veikt papildu analīzi. Spēj integrēt dažādu jomu zināšanas, dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā, parādīt izpratni un ētisko atbildību par zinātnes rezultātu vai profesionālās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrību
8.	Spēj parādīt, ka pārzina un izprot aktuālākās zinātniskās teorijas un atziņas, pārvalda pētniecības metodoloģiju un mūsdienu pētniecības metodes attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesionālajā jomā un dažādu jomu saskarē	Spēj patstāvīgi izvērtēt un izvēlēties zinātniskiem pētījumiem atbilstošas metodes, ir veicis ieguldījumu zināšanu robežu paplašināšanā vai devis jaunu izpratni esošām zināšanām un to pielietojumiem praksē, īstenojot būtiska apjoma oriģinālu pētījumu, no kura daļa ir starptautiski citējama publikāciju līmenī. Spēj gan mutiski, gan	Spēj, veicot patstāvīgu, kritisku analīzi, sintēzi un izvērtēšanu, risināt nozīmīgus pētnieciskus vai inovāciju uzdevumus, patstāvīgi izvērīt pētījuma ideju, plānot, strukturēt un vadīt liela apjoma zinātniskus projektus, tajā skaitā starptautiskā kontekstā

		rakstiski komunicēt par savu zinātniskās darbības jomu (savu nozari) ar plašākām zinātniskajām aprindām un sabiedrību kopumā. Spēj patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju, īstenot zinātniskus projektus, gūstot zinātnes nozares starptautiskiem kritērijiem atbilstošus sasniegumus, vadīt pētnieciskus vai attīstības uzdevumus uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, kur nepieciešamas plašas pētnieciskas zināšanas un prasmes	
--	--	--	--

Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras mūžizglītībai un Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras līmeņu aprakstu salīdzinājums

	Eiropas līmeņu apraksti ²⁹	Latvijas līmeņu apraksti ³⁰	LKI/ EKI līmenis
Z	Vispārīgas pamatzināšanas	Spēj parādīt elementāras zināšanas , kuras izpaužas atpazīstot vai atceroties	1.
P	Pamata prasmes , kas vajadzīgas, lai veiktu vienkāršus uzdevumus	Spēj izmantot elementāras praktiskas un kognitīvas iemaņas , kuras var izpildīt tiešā uzraudzībā , izmantojot vienkāršus instrumentus Spēj veikt vienkāršus uzdevumus , kas saturiski atkārtojas un ir paredzami	
K	Darbs vai mācības, ko veic tiešā pārraudzībā strukturētā kontekstā	Spēj veikt uzdevumus strukturētā vidē , darboties ierobežotā kontekstā Pēc parauga spēj izpildīt elementārus uzdevumus , apgūt pašapkalpošanās iemaņu pamatus	
Z	Darba vai mācību jomas pamatfaktu zināšanas	Spēj parādīt konkrētas mācību priekšmetu programmās noteiktās pamatzināšanas	2.
P	Pamata kognitīvās un praktiskās prasmes , kas vajadzīgas, lai izmantotu attiecīgu informāciju , pildītu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus , risinātu kārtējās problēmas	Spēj izmantot pamata kognitīvās un praktiskās prasmes , kas nepieciešamas, lai, izmantojot attiecīgu informāciju , veiktu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus , risinātu ikdienas problēmas Spēj izprast savas darbības sekas attiecībā uz sevi un citiem	
K	Darbs vai mācības, ko veic pārraudzībā, ar zināmu autonomiju	Spēj veikt uzdevumus individuāli vai grupā pārraudzībā, vai daļēji patstāvīgi Spēj piedalīties atsevišķu mācību uzdevumu mērķu izvirzīšanā un darbības procesa plānošanā	
Z	Faktu, principu, procesu un vispārējo iedzienu zināšana darba vai mācību jomā	Spēj parādīt faktu, principu, procesu un vispārējo iedzienu zināšanas un izmanto tās mācību un profesionālās darbības jomā Spēj izprast dažādu veidu informāciju par materiāliem, aprīkojumu, tehnoloģijām atbilstošā mācību jomā vai noteiktā profesijā	3.
P	Dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes , kas vajadzīgas, lai veiktu uzdevumus un risinātu problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus un informāciju	Spēj izmantot dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes , kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus un risinātu vienkāršas problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus, informāciju un tehnoloģijas	
K	Uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu Uzdevumu risināšanas laikā pielāgot savu rīcību apstākļiem	Spēj apzināties un uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu nemainīgā un stabilā vidē nozares speciālista uzraudzībā Risinot uzdevumus, spēj pielāgot savu rīcību apstākļiem un atbildēt par darba rezultātu	

Z	<u>Faktu un teorētiskas zināšanas</u> darba vai mācību jomas <u>plašā izpratnē</u>	Spēj parādīt <u>vispusīgas faktu, teoriju un likumsakarību zināšanas</u> , kas ir nepieciešamas personiskai izaugsmei un attīstībai, pilsoniskai līdzdalībai, sociālajai integrācijai un izglītības turpināšanai Spēj detalizēti izprast un parādīt <u>daudzveidīgu specifisku faktu, principu, procesu un iedzienu zināšanas</u> noteiktā mācību vai profesionālās darbības jomā standarta un nestandarta situācijās <u>Pārzina tehnoloģijas un metodes</u> mācību uzdevumu vai darba uzdevumu veikšanai profesijā	4.
P	Dažādas <u>kognitīvas un praktiskas prasmes</u> , kas vajadzīgas, lai <u>rastu risinājumus</u> īpašām problēmām darba vai mācību jomā	Spēj <u>plānot un organizēt darbu</u> , izmantot dažādas metodes, tehnoloģijas (tai skaitā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas), ierīces, instrumentus un materiālus uzdevumu veikšanai Spēj <u>atrast, izvērtēt un radoši izmantot informāciju</u> mācību vai profesionālo darba uzdevumu izpildei un problēmu risinājumiem Spēj <u>sazināties vismaz divās valodās</u> rakstiski un mutiski gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā Spēj <u>patstāvīgi strādāt</u> profesijā, <u>mācīties un pilnveidoties</u> Spēj <u>sadarboties</u>	
K	Prast <u>virzīt savu darbību</u> atbilstīgi pamatnostādņēm darba vai mācību situācijās, kas parasti ir paredzamas, bet var arī mainīties <u>Pārraudzīt citu cilvēku ikdienas darbu, uzņemties konkrētu atbildību par</u> darba vai mācību <u>vērtēšanu un uzlabošanu</u>	Ir <u>motivēts turpmākās karjeras veidošanai, izglītības turpināšanai, mūžizglītībai</u> uz zināšanām orientētā demokrātiskā, daudzvalodu un daudz kultūru sabiedrībā Eiropā un pasaulē Spēj <u>plānot un veikt mācību vai darba uzdevumus</u> profesijā individuāli, komandā vai <u>vadot komandas darbu</u> Spēj <u>uzņemt atbildību par</u> mācību vai profesionālās darbības <u>rezultātu kvalitāti un kvantitāti</u>	
Z	<u>Visaptverošas, specializētas faktu un teorētiskas zināšanas</u> darba vai mācību jomā un šo zināšanu robežu apzināšanās	Spēj parādīt <u>vispusīgas un specializētas attiecīgajai profesionālajai jomai atbilstošas faktu, teoriju, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas</u> un izpratni	5.
P	Visaptverošs tādu <u>kognitīvu un praktisku prasmju kopums</u> , kas vajadzīgs, lai <u>izveidotu radošus risinājumus</u> abstraktām problēmām	Spēj, balstoties uz <u>analītisku pieeju</u> , veikt praktiskus uzdevumus attiecīgajā profesijā, parādīt <u>prasmes, kas profesionālajām problēmām ļauj rast radošus risinājumus</u> , pārunāt un argumentēti apspriest praktiskus jautājumus un risinājumus attiecīgajā profesijā ar kolēģiem, klientiem un vadību, ar <u>attiecīgu patstāvības pakāpi mācīties tālāk</u> , pilnveidojot savas kompetences Spēj <u>izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību</u> , strādāt sadarbībā ar citiem, <u>plānot un organizēt darbu</u> , lai veiktu konkrētus uzdevumus savā profesijā, veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas <u>neprognozējamās izmaiņas</u>	
K	<u>Veikt vadību un pārraudzību</u> saistībā ar tādām darba vai mācību aktivitātēm, kur iespējamas <u>neprognozējamās izmaiņas</u> <u>Izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību</u>	Spēj <u>formulēt, aprakstīt un analizēt praktiskas problēmas</u> savā profesijā, atlasīt nepieciešamo informāciju un izmantot to skaidri definētu problēmu risināšanai, <u>piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā</u> , parādīt, ka izprot attiecīgās profesijas vietu plašākā sociālā kontekstā	

Z	<u>Dziļas zināšanas darba vai mācību jomā, ietverot teoriju un principu kritisku izpratni</u>	Spēj parādīt attiecīgajai zinātnes nozarei vai profesijai raksturīgās <u>pamata un specializētas zināšanas</u> un <u>šo zināšanu kritisku izpratni</u>, turklāt daļa <u>zināšanu atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesijas augstāko sasniegumu līmenim</u> Spēj parādīt attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas <u>svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni</u>	6.
P	<u>Augsta līmeņa prasmes, kas liecina par meistarību un inovāciju un kas vajadzīgas, lai risinātu sarežģītas un neprognozējamās problēmas specializētā darba vai mācību jomā</u>	Spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, <u>veikt profesionālu, māksliniecisku, inovatīvu vai pētniecisku darbību</u>, formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus <u>savā zinātnes nozarē vai profesijā</u>, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem Spēj <u>patstāvīgi strukturēt savu mācīšanos, virzīt savu un padoto tālāku mācīšanos</u> un profesionālo pilnveidi, parādīt zinātnisku pieeju problēmu risināšanā, <u>uzņemties atbildību un iniciatīvu</u>, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu, pieņemot lēmumus un rast radošus risinājumus <u>mainīgos vai neskaidros apstākļos</u>	
K	<u>Vadīt sarežģītas tehniskas vai profesionālas darbības vai projektus, uzņemties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamās darba vai mācību apstākļos</u> <u>Uzņemties atbildību par individu vai grupu profesionālās attīstības vadību</u>	Spēj <u>patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot</u>, pieņemot lēmumus un risināt problēmas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, parādīt, ka <u>izprot profesionālo ētiku</u>, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību un <u>piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā</u>	
Z	<u>Loti specifiskas zināšanas, kuras daļēji ir darba vai mācību jomas zināšanu avangardā un kuras ir pamats oriģinālai domāšanai un/vai izpētei</u> <u>Kritiska izpratne par jautājumiem saistībā ar zināšanu problēmām konkrētā jomā un dažādu jomu saskarē</u>	Spēj parādīt <u>padziļinātas vai paplašinātas zināšanas un izpratni, no kurām daļa atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas jaunākajiem atklājumiem</u> un kuras nodrošina <u>pamatu radošai domāšanai vai pētniecībai</u>, tajā skaitā darbojoties <u>dažādu jomu saskarē</u>	7.
P	<u>Specifiskas problēmu risināšanas prasmes, kas vajadzīgas pētījumiem un/vai inovācijai, lai radītu jaunas zināšanas un procedūras un integrētu zināšanas no dažādām jomām</u>	Spēj <u>patstāvīgi izmantot teoriju, metodes un problēmu risināšanas prasmes</u>, lai veiktu <u>pētniecisku vai māksliniecisku darbību</u>, vai augsti kvalificētas profesionālas funkcijas Spēj <u>argumentēti izskaidrot un diskutēt par sarežģītiem vai sistēmiskiem attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas aspektiem</u> gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem Spēj <u>patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi un specializāciju</u>, uzņemties atbildību par personāla grupu darba rezultātiem un to analīzi, veikt uzņēmējdarbību, inovācijas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, veikt <u>darbu, pētniecību vai tālāku mācīšanos sarežģītos un neprognozējamās apstākļos un, ja nepieciešams, tos pārveidot, lietojot jaunas pieejas</u>	
K	<u>Vadīt un pārveidot sarežģītus un neprognozējamus darba vai mācību apstākļus, kas prasa jaunas stratēģiskas pieejas</u> <u>Uzņemties atbildību par ieguldījumu profesionālajās zināšanās un praksē un/vai par grupu stratēģisko rezultātu pārskatīšanu</u>	Spēj <u>patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālas problēmas</u>, pamatot lēmumus, un, ja nepieciešams, veikt papildu analīzi Spēj <u>integrēt dažādu jomu zināšanas, dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā</u>, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā, parādīt <u>izpratni un ētisko atbildību</u> par zinātnes rezultātu vai profesionālās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrību	

Z	<u>Zināšanu augšējā robeža darba vai mācību jomā un dažādu jomu saskarē</u>	Spēj parādīt, ka <u>pārzina un izprot aktuālākās zinātniskās teorijas un atzinās</u> , pārvalda pētniecības metodoloģiju un mūsdienu pētniecības metodes attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesionālajā jomā un <u>dažādu jomu saskarē</u>	8.
P	<u>Vistālāk attīstītās un visspecifiskākās prasmes un darba tehnikas</u> , tostarp sintēze un izvērtēšana, kas vajadzīgas, lai risinātu pētniecības un/vai inovācijas kritiskas problēmas un <u>paplašinātu un dotu jaunu izpratni esošām zināšanām un profesionālai praksei</u>	Spēj <u>patstāvīgi izvērtēt un izvēlēties zinātniskiem pētījumiem atbilstošas metodes</u> , ir veicis ieguldījumu <u>zināšanu robežu paplašināšanā vai devis jaunu izpratni esošām zināšanām un to pielietojumiem praksē</u> , īstenojot būtiska apjoma oriģinālu pētījumu, no kura daļa ir starptautiski citējama publikāciju līmenī Spēj <u>gan mutiski, gan rakstiski komunicēt par savu zinātniskās darbības jomu</u> (savu nozari) ar plašākām zinātniskajām aprindām un sabiedrību kopumā Spēj <u>patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju</u> , īstenojot zinātniskus projektus, gūstot zinātnes nozares starptautiskiem kritērijiem atbilstošus sasniegumus, vadīt pētnieciskus vai attīstības uzdevumus uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, kur nepieciešamas plašas pētnieciskas zināšanas un prasmes	
K	Parādīt <u>vērā nemamu autoritāti, inovāciju, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību un patstāvīgu nodošanos jaunu ideju un procesu attīstībai</u> darba un mācību jomas avangardā, tostarp pētniecībā	Spēj, <u>veicot patstāvīgu, kritisku analīzi, sintēzi un izvērtēšanu, risināt nozīmīgus pētnieciskus vai inovāciju uzdevumus</u> , patstāvīgi izvirzīt pētījuma ideju, plānot, strukturēt un vadīt liela apjoma zinātniskus projektus, tajā skaitā starptautiskā kontekstā	

*Z – zināšanas, P – prasmes, K – kompetence

Nozares kvalifikāciju līmeņu aprakstu vadlīnijas

LKI līmeņi	Apraksts (zināšanas, prasmes, kompetences)
8.	<u>Zināšanas</u> – ļoti specifisku zināšanu augšējā robeža nozarē <u>Prasmes</u> – visspecifiskāko prasmju un darba tehnikas lietošana, inovatīvu kritisku problēmu pētniecībai, paplašinot un dodot jaunus risinājumus nozares darbībai <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja parādīt vērā ņemamu autoritāti, inovāciju, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību, jaunu ideju un procesu attīstīšanai un ieviešanai
7.	<u>Zināšanas</u> – ļoti specifiskas zināšanas nozarē, kas ir pamats oriģinālai domāšanai un saskarei ar citām nozarēm <u>Prasmes</u> – specifiskas problēmu risināšanas prasmes nozarē, kuras vajadzīgas pētījumu vai inovāciju ieviešanai darbā <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja vadīt un pārraudzīt sarežģītus, neprognozējamus darba apstākļus, kas prasa jaunas stratēģiskas pieejas, uzņemties atbildību par sarežģītu rezultātu pārskatīšanu
6.	<u>Zināšanas</u> – padziļinātas zināšanas nozarē, ietverot teoriju un principu kritisku izpratni <u>Prasmes</u> – augsta līmeņa prasmes, kas liecina par meistarību un inovāciju, kas vajadzīgas, lai risinātu sarežģītas un neprognozējamas situācijas darbā <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja vadīt sarežģītas tehniskas vai profesionālās darbības, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamās darba situācijās un indivīdu vai grupu profesionālās attīstības vajadzībām
5.	<u>Zināšanas</u> – visaptverošas zināšanas nozarē un specializētas veicamo darbu zināšanas <u>Prasmes</u> – visaptverošs praktisko prasmju kopums nozarē, kas vajadzīgas, lai izveidotu radošus problēmu risinājumus <u>Atbildība un autonomija</u> – spēj veikt vadību un pārraudzību saistībā ar darbu nozarē, uzņemoties atbildību par veicamā darba kvalitāti
4.	<u>Zināšanas</u> – plašas nozares procesu, faktu un veicamo darbu zināšanas <u>Prasmes</u> – kognitīvās un praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai izmantojot darba instrumentus veiktu darbus un rastu risinājumus dažādām darba problēmām <u>Atbildība un autonomija</u> – spēj virzīt savu darbību pienākumu un uzdevumu veikšanai, pārraudzīt citu cilvēku darbu, uzņemoties atbildību par veicamā darba kvalitāti
3.	<u>Zināšanas</u> – nozares procesu un veicamo darbu zināšanas <u>Prasmes</u> – praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai atbilstoši instrukcijām vai norādījumiem, izmantojot darba instrumentus veiktu darbus un risinātu problēmas <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja uzņemties atbildību par veicamo darbu un risināt radušās problēmas
2.	<u>Zināšanas</u> – nozares vispārējas, faktu pamatzināšanas un zināšanas par veicamajiem darbiem <u>Prasmes</u> – prasmes, kas vajadzīgas, lai atbilstoši instrukcijām vai norādījumiem, izmantojot darba instrumentus un veiktu darbus <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja veikt darbu nozarē ar zināmu autonomijas pakāpi (pēc norādījumiem, instrukcijām utt.)
1.	<u>Zināšanas</u> – vispārējās pamatzināšanas nozarē <u>Prasmes</u> – pamata prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu vienkāršus darbus <u>Atbildība un autonomija</u> – spēja veikt darbus nozarē tiešā pārraudzībā

Nozares kvalifikāciju līmeņu apraksti

LKI līmeņi	Apraksts (zināšanas, prasmes, kompetences)
8.	
7.	
6.	
5.	
4.	
3.	
2.	
1.	

Nozares profesiju raksturojums

1. <<Profesijas nosaukums>>

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis (LKI)	
Profesijas kods (pēc LR Profesiju klasifikatora)	
Profesijas standarts vai profesionālās kvalifikācijas pamatprasības (Ir/Nav), saskaņošanas datums	
Profesijas būtības apraksts (Atbilstoši nozares kvalifikāciju līmeņu aprakstam)	
Profesijas specializācijas vai saistītās profesijas	
Profesijas īpašās prasības un reglamentācija	

2. <<Profesijas nosaukums>> (utt.)

Profesijas "Šuvējs" raksturojuma piemērs

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis (LKI)	3. LKI līmenis
Profesijas kods (pēc LR Profesiju klasifikatora)	7531 01
Profesijas standarts vai profesionālās kvalifikācijas pamatprasības (Ir/Nav), saskaņošanas datums	Ir izstrādāts profesijas standarts Saskaņots: 2012.gada 12.decembrī, PINTSA sēdes protokols Nr.12.
Profesijas būtības apraksts (Atbilstoši nozares kvalifikāciju līmeņu aprakstam)	Šuvējs šuj šūto izstrādājumu pilna procesa apjomā vai veic atsevišķu mezglu apstrādi atbilstošā kvalitātē un termiņā, ievērojot dotās konstrukcijas un tehniskos noteikumus; uzņemas atbildību par veicamo darbu un risina radušās problēmas.
Profesijas specializācijas vai saistītās profesijas	<u>Specializācijas:</u> - šūšanas iekārtu operators; - izšūšanas iekārtu operators. <u>Saistītās profesijas:</u> - drēbnieks; - tekstilmateriālu ražošanas operators.
Profesijas īpašās prasības un reglamentācija	Nav.

Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares saistīto profesiju karte

